

کریدورهای گازی منطقه بدست روسیه و اسرائیل می افتد؟/حمایت مسکو از تحریم گازی ایران

مدیر گروه مرکز مطالعات بین‌المللی انرژی وین گفت: روسیه، به عنوان یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان گاز طبیعی، همواره اهداف و سیاست‌های ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک خود را به نحوی دنبال کرده است که رقبای بالفعل یا بالقوه از مسیر اهداف انرژی روسیه دور باشند. در واقع روسیه همین سیاست را در قبال ایران هم دنبال کرد و در دهه‌های گذشته، ایران را از دسترسی به بازار گاز اروپا دور نگاه داشت.

به گزارش **مشعل نیوز**؛ فریدون برکشلی، درباره احتمال اجرای پروژه صادرات گاز قطر از مسیر عربستان و سوریه به اروپا اظهار داشت: موضوع صادرات گاز از منطقه خلیج فارس به اروپا برای اولین بار به شکل رسمی در جلسه کارشناسان کشورهای عضو شورای همکاری‌های خلیج فارس و اتحادیه اروپا که در ژانویه ۲۰۱۳ در ریاض برگزار شد؛ مطرح شد. در این جلسه گروه کارشناسان به این جمع‌بندی رسیدند که عرضه گاز کشورهای منطقه به اروپا، نقشه جغرافیای انرژی منطقه و بلکه کشورهای حاشیه اقیانوس هند و بخش مهمی از اروپا را تغییر خواهد داد. متعاقباً جلسات متعددی در سطوح مختلف بین کشورهای عرضه‌کننده، مصرف‌کننده و کشورهای مسیر ترانزیت برگزار شد.

فرآورده در اولویت قرار گرفت

وی افزود: تدریجاً، موضوع عرضه انرژی از منطقه خلیج فارس به اروپا، از گاز هم فراتر رفت و انتقال فراورده‌های نفتی را هم شامل شد. در اجلاس وزارتی ریاض بین کشورهای عضو شورای همکاری‌های خلیج فارس و اتحادیه اروپا، عربستان و امارات متحده عربی، تاکید کردند که این کشورها به طور فزاینده‌ای به ظرفیت پالایشی خود افزوده‌اند و به تدریج به مصرف‌کنندگان عمده نفت خام خود برای تبدیل به فراورده تبدیل می‌شوند. در واقع هم‌اکنون هم کشورهای منطقه به تولید نندگان مهم انواع فراورده تبدیل شده‌اند.

اهمیت سوریه

مدیر گروه مرکز مطالعات بین‌المللی انرژی وین گفت: با تعطیلی تعداد بیشتری از پالایشگاه‌های نفت در اروپا بنا به دلایل زیست محیطی و مقررات پرهزینه، واردات فراورده‌های نفتی هم در دستور کار کشورهای اروپایی در مسیر تامین امنیت انرژی قرار دارد. بنابراین بحث انتقال گاز و در ادامه فراورده‌های نفتی، از این کردور اهمیت ویژه‌ای خواهد داشت. در واقع، سوریه شاید تنها نقطه کور مسیر این کردور است که امکان تحقق پروژه انتقال انرژی را مسدود کرده بود.

روسیه؛ منتفع اصلی

وی بیان داشت: البته، در این میان منتفع اصلی فدراسیون روسیه است که بر اساس استراتژی گازی خود، سوریه را از همکاری باز می‌دارد. در هر صورت هنوز خیلی زود است که در مورد آینده سوریه و ارتباط آن با کشورهای منطقه، اتحادیه اروپا و روسیه مطمئن بود.

کردورهای گازی منطقه بدست روسیه و اسرائیل می‌افتد؟

برکشلی با بیان اینکه برکناری بشار اسد، نفوذ روسیه در دمشق را کاهش خواهد داد، اما پایان نمی‌دهد، گفت: روسیه در سوریه حضوری طولانی و عمیق دارد. بیشتر مدیران ارشد و کادرهای نظامی این کشور در شوروی سابق و فدراسیون روسیه تحصیل کرده‌اند. در هر صورت روسیه با اسرائیل هم روابط خوبی دارد. بنابراین احتمالاً خواهد کوشید تا به نحوی در مناسبات کردورهای گازی منطقه ورود پیدا کند. البته مواضع روسیه تا حدی هم منبعث از سیاست‌های انرژی ترامپ خواهد بود. ترامپ احتمالاً نسبت به این کردور، نظر چندان مثبتی نخواهد داشت. وابستگی انرژی اتحادیه اروپا به ال.ان.جی آمریکا، اولویت اصلی او خواهد بود. لذا احتمال همدستی مسکو و واشنگتن برای بر هم زدن کردور انتقال گاز از طریق سوریه هم یکی از احتمالات هست.

نگرانی بابت امنیت انتقال گاز بر بستر آب‌های منطقه

وی اظهار داشت: مسلماً قطر مهم‌ترین بازیگر گازی منطقه است. قطر مصرف داخلی بسیار اندکی دارد و تقریباً تمام گاز برای صادرات است. طی دهه ۲۰۱۰-۲۰۲۰ قطر تلاش زیادی برای احداث خط لوله انتقال گاز به اروپا از یک طرف و هندوستان از طرف دیگر داشت. مذاکرات متعددی هم داشتند. اروپا و هند، ضمن نیاز و علاقمندی وافر به گاز قطر، همواره بر مشکل مسیر پرریسک و خطرناک عبور و انتقال گاز تاکید و توجه داشتند. قطری‌ها مشخصاً با سوریه مشکل زیادی نداشتند، اما در هر صورت امنیت انتقال گاز در بستر آب‌های منطقه همواره از موجبات

نگرانی سرمایه‌گذاران است.

برنامه قطر برای بازار پاکستان، هندوستان و مدیترانه

مدیر گروه مرکز مطالعات بین‌المللی انرژی وین تصریح کرد: بخش اعظم گاز قطر، به صورت ال.ان.جی صادر می‌شود. از حدود ۱۹۰ میلیارد متر مکعب گاز تولیدی قطر حدود ۶۵ درصد به صورت ال.ان.جی و بخش دیگری از طریق خطوط لوله به عمان و امارات متحده عربی صادر می‌شود. قطر از سال ۱۹۹۷ به یک صادرکننده گاز تبدیل شد. در حال حاضر این کشور، پس از آمریکا دومین تولیدکننده ال.ان.جی است. در هر صورت چنانچه شرایط مهیا باشد و امنیت خطوط لوله دریایی فراهم شود، قطر مایل است که در جنوب به پاکستان و هندوستان و همچنین به مدیترانه متصل شود.

لوله‌های گاز در سوریه جدید جولان خواهند داد؟

وی خاطرنشان کرد: سوریه حلقه اصلی اتصال و مسیر گازی از عربستان و کشورهای منطقه به اروپاست. بدیهی است که ثبات و امنیت آن برای چنین پروژه گازی مهم و پرهزینه‌ای حیاتی است. احداث، نگهداری و حفظ شرایط عملیاتی آن بدون همکاری سوریه میسر نیست. پروژه‌های خط لوله گاز معمولاً برپایه محاسبات طولانی‌مدت، معمولاً ۲۰ ساله یا بیشتر عملیاتی می‌شوند. طرفین قرارداد و کشورهای در مسیر خط لوله و تامین گاز لازم است که شرایط سیاسی و امنیتی اطمینان حاصل کنند.

دستآورد امنیتی سوریه

وی تاکید کرد: البته این امنیت متقابل است. به همان اندازه که کشورهای عرضه‌کننده گاز به امنیت مسیر توجه دارند، برای سوریه هم ایجاد امنیت و اعتبار می‌کند، زیرا که عرضه‌کنندگان و مصرف‌کنندگان درواقع به سوریه، وابسته‌اند و هرتلاشی را برای حفظ ثبات و امنیت این کشور متقبل می‌شوند. سوریه برای سال‌ها دسترسی به این امتیاز را از دست داده بود.

مانع‌تراشی روسیه از تهران تا دمشق

برکشلی گفت: روسیه، به عنوان یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان گاز طبیعی، همواره اهداف و سیاست‌های ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک خود را به نحوی دنبال کرده است که رقبای بالفعل یا بالقوه از مسیر اهداف انرژی روسیه دور باشند. در واقع روسیه همین سیاست را در قبال

ایران هم دنبال کرد و در دهه‌های گذشته، ایران را از دسترسی به بازار گاز اروپا دور نگاه داشت. روسیه در ابتدا پروژه انتقال گاز در مسیر پاکستان و هند را برجسته کرد و حتی برای احداث خطوط لوله و تاسیسات، ابراز آمادگی کرد.

حمایت مسکو از تحریم گازی ایران

وی ادامه داد: روسیه از سیاست‌های تحریمی غرب بر علیه پروژه گازی ایران هم حمایت کرد. همین سیاست هم در قبال سوریه اعمال کرد. اگرچه کشورهای منطقه هم تمایل خود به استفاده از مسیر سوریه را از دست داده بودند.

احتمال اجرای پروژه

مدیر گروه مرکز مطالعات بین‌المللی انرژی وین تاکید کرد: در هر حال باید توجه داشت که در هر صورت احتمال عملیاتی شدن و اجرای این پروژه در آینده نزدیک غیرمحتمل است.

سهم تهران

وی بیان داشت: در تحت شرایط کنونی، ارزیابی تاثیرات عملیاتی شدن این پروژه برای ایران چندان میسر نیست. چنانچه ایران بتواند روابط متقابلی با نظام کنونی سوریه برقرار کند، از مزایای آن بهره‌مند خواهد شد. ایران توان مهندسی و اجرای پروژه‌های سنگین خط لوله داراست. این پروژه بسیار بزرگ است و ایران هم می‌تواند در اجرای آن سهم داشته باشد.

نقش نفت ارزان ایران در توافقات ژئوپلیتیکی

وی گفت: ایران برای سال‌ها مقادیر زیادی نفت با تخفیف ویژه به سوریه عرضه کرده است. لذا این حق می‌تواند برای ایران محفوظ باشد که از امتیازات آن بهره‌مند شود. در صورتی‌که دو کشور نتوانند روابط متعادلی را در قبال یکدیگر اتخاذ کنند، شرایط مسلماً تفاوت خواهد داشت. کشورهای منطقه خلیج فارس عموماً به این جمع‌بندی رسیده‌اند که طی دو دهه آینده، ژئواکونومی، نقش محوری خواهد داشت. تفوق‌های ژئوپلیتیکی در سایه موفقیت‌های اقتصادی، امنیت بلندمدت را تامین می‌کند. لذا ایران به عنوان یک کشور پهناور و اقتصاد بزرگ می‌تواند در تحقق این مهم نقش عمده‌ای داشته باشد.